

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

11 באוקטובר 2007

לכבוד	לכבוד	לכבוד
לכבוד נעמה הינג	לכבוד אריאל אטיאס	לכבוד סיני אבט
יו"ר מועצת הכבלים והלוויין רח' יפו 23 ירושלים 91999 טלפון: 02-6702210 פקס: 02-6702273	שר התקשורת רח' יפו 23 ירושלים 91999 טלפון: 02-6706330/2/3 פקס: 02-6235695	מנכ"ל ערוץ 8 - נגה תקשורת רח' יהודה הלוי 147 תל-אביב 65276 טלפון: 03-6849999 פקס: 03-6849950

שלום רב,

הנדון: תרגום השידורים של ערוץ 8 לשפה הערבית

הריני לפנות אליכם בעניין תרגום השידורים של ערוץ 8 לשפה הערבית, והכל כפי שיפורט להלן:

1. ערוץ 8 הינו אחד מכלי התקשורת הממלכתיים בארץ, אשר משדר תוכניות מגוונות המיועדות לפי טיבם ומהותם לכלל הציבור בארץ על כל חלקיו ומגוונים. בין סוגי התוכניות אשר משדר ערוץ 8, ישנם סרטים למיניהם, תוכניות דוקומנטאריות, וקומדיות.
2. מבירור עובדתי וטלפוני אודות תרגום התוכניות המשודרות בערוץ 8 או שידורם בשפות אחרות, עולה כי אין התוכניות מתורגמות לשפה הערבית, מה שמותיר חלק נכבד מהאוכלוסייה ללא אפשרות ליהנות מצפייה והבנה של התוכניות אשר משדר הערוץ.
3. חלק נכבד מהתוכניות מתורגמות אך ורק לשפה הרוסית והאנגלית, או שהן משודרות בשפות אלו, ברם אין אותם תוכניות מתורגמות לשפה הערבית.
4. חובתו של הערוץ לתרגם את התוכניות לשפה הערבית הינה חובה הנובעת מהמשפט המנהלי, המחיל עליו את עיקרון השוויון.

5. ערוץ 8 פועל ע"פ חוק השידור, תשכ"ה-1965, (להלן: "חוק השידור"), וחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, תש"ן-1990, (להלן: "חוק הרשות השנייה"). לפי הוראות החקיקה הנ"ל כלי התקשורת הממלכתיים מחויבים בשידור בשפה הערבית, וזאת על פי סעיף 3(3) לחוק השידור, וסעיף 5(5) לחוק הרשות השנייה, אשר מחייבים לקיים שידורים בשפה הערבית "לצרכיה של האוכלוסייה הדוברת ערבית". לשון הסעיפים הנ"ל מורה באופן ברור כי על רשות השידורים,

"לקיים שידורים בשפה הערבית לצרכיה של האוכלוסייה הדוברת ערבית ושידורים לקידום ההבנה והשלום עם המדינות השכנות בהתאם למגמות היסוד של המדינה".

6. מאחר וערוץ 8 פועל על פי החקיקה הנ"ל הרי שחובת הערוץ לתרגם את השידורים לשפה הערבית הינה חובה אשר מעוגנת בחוק, ואי תרגום התוכניות אשר מהווה, אפוא, הפרה בוטה של החוק.

7. יתרה מזאת, המעמד אשר ניתן לשפה הערבית מחייב את השלטון המרכזי לפעול לשם השמירה עליה כשפה רשמית השכיחה וקיימת בכל מוסד או ערוץ רשמי, עמד על כך כב' הנשיא (דאז) ברק בפרשת עיריית תל-אביב-יפו, בצוינו כי,

" [...] אכן, סעיף זה (סעיף 82 לדבר המלך במועצתו, 1922) קובע הוראה בעלת חשיבות רבה. מכוחה נקבע כי הערבית היא שפה רשמית. בכך ניתן לה "מעמד נעלה במיוחד" (השופט מ' חשין ברע"א 12/99 מרעי נ' סאבק, פ"ד נג(142, 128) (2). אין דינן כדין שפות אחרות, שאזרחי המדינה או תושביה דוברים אותן. ממעמד מיוחד זה נובעות במישרין זכויות וחובות כלפי השלטון המרכזי [...] מעמדה הרשמי של שפה מקרין עצמו אל תוך גופו של המשפט הישראלי, ומשפיע על פעולתו. השפעה זו מתבטאת, בין השאר, במשקל שיש ליתן לרשמיותה של השפה במכלול השיקולים שבעל סמכות צריך להתחשב בהם שעה שהוא מפעיל סמכות שלטונית".

בג"צ 4112/99 עדאלה המרכז המשפטי נ' עיריית-תל-אביב-יפו, תק-על 2002(2), 603.

8. הדבר מקבל משנה תוקף היות השפה הערבית שפתו של מיעוט, במדינה שסועה, הטיב הנשיא (דאז) ברק לתאר את חשיבות מעמדה של שפת המיעוט ככלל והשפה הערבית של המיעוט הערבי בפרט באומרו כי,

"השפה מקבלת חשיבות מיוחדת שעה שמדובר בשפתה של קבוצת מיעוט. אכן, השפה משקפת תרבות ומסורת. היא ביטוי לפלורליזם חברתי [...] הערבית היא שפתו של המיעוט הגדול ביותר בישראל, החי בישראל מימים ימימה. זוהי שפה

הקשורה למאפיינים תרבותיים היסטוריים ודתיים של קבוצת המיעוט הערבית בישראל. זוהי שפתם של אזרחים, אשר חרף הסכסוך הערבי-ישראלי מבקשים לחיות בישראל כאזרחים נאמנים ושווי זכויות, תוך כיבוד לשונם ותרבותם".

ראו פרשת עירית-תל-אביב-יפו דלעיל, בעמ' 8-10.

9. למעמדה של השפה הערבית כלשון רשמית ניתן ביטוי בחקיקה מגוונת, בתחום התקשורת, כאמור.

10. החקיקה הנ"ל אשר קובעת מפורשות את החובה לשרד בשפה הערבית, והחקיקה המגוונת בעניין זה יש לפרש ברוח תכליתו של סימן 82 לדבר המלך במועצתו אשר נועד לקיים את חופש הלשון, הדת והתרבות של המיעוט הערבי, כך נקבע אין ספור בפסיקה כי,

"במדינת ישראל, הערבית אינה עוד שפתה של אחת מהקהילות הנשלטות על ידי בריטניה, אלא שפת המיעוט, אשר בהכרזת העצמאות הובטח לו – ככל אזרחי המדינה – חופש הלשון, חינוך ותרבות. את סימן 82 כפי שתוקן עם הקמת המדינה, יש לפרש על פי תכליתו במדינת ישראל היהודית והדמוקרטית".

בג"צ 680/88 שניצר נ' הצנזור הצבאי, פ"ד מב(4) 617; ראה גם ע"א 105/92 ראם מהנדסים קבלנים בע"מ נ' עיריית נצרת עילית, פ"ד מז(5) 189.

11. אין די בקביעה כי השפה הערבית הינה שפה רשמית אשר יש להכיר בה בכל תחום החולש עליו המשפט, אלא שמכך נובע כי על המדינה וכל רשויותיה חלה חובת פעולה אקטיבית לשם יציקת תוכן לעניין, על ידי מימוש הזכות, כאשר נקודת המוצא צריכה להיות כי האזרחים הערבים בישראל עשויים לדעת ערבית בלבד, ולשלוט אך ורק בשפה זו, עמד על כך השופט חשין בצוינה כי,

"[...] עיקר הוא שהשפה הערבית היא שפתה של כחמישית מאוכלוסיית המדינה – שפת-הדיבור, שפת-התרבות, שפת-הדת- ושיעור זה של אוכלוסין הוא מיעוט ניכר שראוי לנו כי נכבדו – אותו ואת שפתו. מדינת ישראל היא מדינה "יהודית ודמוקרטית", ובהיותה מה שהיא חובה היא המוטלת עליה לכבד את המיעוט שבה: את האדם, את תרבותו של האדם, את שפתו של האדם".

ברע"א 12/99 מרעי נ' סאבק, פ"ד נג(142, 128) 2.

12. מכך נובע כי חובתו של ערוץ 8 לתרגם את התוכניות אשר משדר לשפה הערבית, הינה חובה אקטיבית המוטלת עליו מכוח חוק.

13. לאור האמור לעיל, אבקשכם לפעול לאלתר לתרגום התוכניות המשודרות בערוץ 8 לשפה הערבית, על מנת לייתר כל פניה מצדנו לערכאות המשפטיות.

לטיפולכם המסור אודה.

בכבוד רב,

חסן ג'בארין, עו"ד